

[K. Axel Nielsen.]

Imidlertid fastslår forslaget § 86, stk. 2, at afgørelsen af, hvilke foranstaltninger der skal anvendes, skal træffes bl. a. også under hensyn til samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, altså generalpræventive hensyn. Da man må antage, at det også af generalpræventive grunde i visse tilfælde kan være nødvendigt at idømme den mere alvorlige foranstaltning tvangsarbejde, foreslås paragraffen ændret, således at den bestemmer, at tvangsarbejde også kan bringes i anvendelse, når hensynet til samfundets interesse i at modvirke lovovertrædelser gør det påkrævet og ingen anden foranstaltning findes egnet.

Lad mig nævne et eksempel. Der står i lovforslagets § 102:

„Tvangsarbejde kan bringes i anvendelse, når forbrydelsen må betragtes som udslag af gerningsmandens hang til lediggang og uordnet levevis eller af uvilje mod at ernære sig ved hæderligt arbejde.“

Vi tænker os, at vi har en person, der ikke har hang til lediggang eller til uordnet levevis, som ikke nærer uvilje mod at ernære sig ved hæderligt arbejde, og at han gang på gang har gjort sig skyldig i f. eks. alvorlige berigelsesforbrydelser; man har hidtil forgæves anvendt de andre foranstaltninger, der normalt anvendes overfor en sådan lovovertræder. Der vil da komme det tidspunkt, da man uden håb om at påvirke lovovertræderen, altså uden specialpræventivt sigte, men udelukkende af samfundsmæssige grunde, må gribe til at anvende tvangsarbejde. Ifølge lovforslagets § 90 kan de foranstaltninger, der er opregnet i § 85, nr. 3—9, idømmes enten med angivelse af en længstetid eller på ubestemt tid. Det, at en foranstaltning idømmes på ubestemt tid, hænger sammen med det gerningsmandsprincip, som lovforslaget bygger på. Den individuelle bedømmelse af gerningsmandens personlighed vil ofte nødvendiggøre anvendelse af foranstaltninger på ubestemt tid. Det gælder imidlertid ikke, hvor der er tale om at anvende tvangsarbejde af generalpræventive grunde i henhold til § 102, andet led, altså det lige omtalte ændringsforslag, og derfor foreslås det i ændringsforslag nr. 4 til § 90, at der i så fald altid

skal idømmes tvangsarbejde med angivelse af en længstetid.

Det foreliggende lovforslag er jo ret enestående, idet det på adskillige områder bryder med nedarvede forestillinger. Det er ikke altid let at overskue, hvordan det vil virke i praksis, når det er blevet lov. Her vil jeg gerne fremhæve, hvad udvalget har sagt i betænkningen, at der må lægges den største vægt på, at dommerne, der jo får en usædvanlig frihed til at skønne over, hvilken reaktion de vil anvende overfor lovovertrædere, udvælges blandt de bedst kvalificerede, og at antallet af egnede personer søges udvidet. Men jeg vil gerne her gøre den tilføjelse, at udvalget forstår de vanskeligheder, der kan opstå, hvor der er tale om at inddrage Handelens folk i retsvæsenet; det er om dette spørgsmål, der har været afholdt samråd med den højtærede statsminister.

Det siger sig selv, at udvalget under gennemgangen af lovforslaget ofte har været ude af stand til med sikkerhed at bedømme rækkevidden af enkelte bestemmelser. Det er nye stier, vi betræder, erfaringsmaterialet slår ofte ikke til. Under hensyn til denne usikkerhed har udvalget ment at måtte foreslå, at loven optages til revision i folketingetsåret 1959—60; det sker ved ændringsforslag nr. 6 til § 121, der tillige indeholder bestemmelse om, at der ved revisionen bør foreligge en på regelmæssige undersøgelser baseret beretning om, hvorledes loven har virket i den forløbne periode.

Under lovforslagets første behandling rejste det ærede medlem frk. Helga Pedersen spørgsmålet om, i hvilket omfang personer, dømt efter kriminalloven, vil kunne anbringes i danske anstalter. På grundlag af oplysninger, som Grønlandsdepartementet har givet mig, skal jeg herom meddele følgende:

I et fællesregulativ af 1. oktober 1915 for statens sindssygehospitaller er der hjemmel til i danske hospitaler at modtage personer, der er dømt efter grønlandsk ret. Denne bestemmelse har været benyttet. Om personer, der står under grønlandsk ret, kan anbringes på danske åndssvageanstalter, afhænger af, om socialministeriet efter samråd med Grønlandsdepartementet